

[origo]

Öregek morognak az újabb válságon a százéves EU-ban

2007. március 23., péntek, 15:07

Tényleg az Atlanti-óceántól a Kaszpi-tengeig tart majd? Elhúzza mellette Kína és Észak-Afrika? Mindenki öreg lesz vagy bevándorló? Egyáltalán lesz még EU 50 év múlva? Az [origo] néhány szakember segítségével megpróbálta elképzelni, milyen lehet majd az EU a centenáriumon. Megtudhatja, hogy érdemes-e aggódni az EU jövőjével kapcsolatban és ha igen, akkor miért. Jöjjön velünk a képzeletbeli utazásra!

A centenáriumon

Többnyire idősök csoszognak majd az utcákon az újabb nyugdíjkorhatár-emelésekre vagy éppen az unió újabb és újabb válságára panaszkodva, miközben egyre több városban zendül fel a müezzín imára hívó szava.

Viszont személyivel utazhatunk majd akár a Kaszpi-tenger partjára, és ha összegyűjtünk elegendőt a - világpiacon még mindig erősnek számító - euróból akkor, ha kedvünk tartja, Genfben is nyithatunk kávézót. Durván leegyszerűsítve ilyen kép vázolható arról, milyen lesz majd az Európai Unió 50 év múlva az [origo] által megkérdezett szakemberek jóslatai alapján.

Ez a jövőkép azonban természetesen erősen feltételes, sőt ideologizálnak is nevezhető. Olvassa el, hogyan látja az EU jövőjét egy volt uniós diplomata, egy közgazdász és egy demográfus!

A Kaukázusig és tovább!

Elképzeltető, hogy az Európai Unió 2050-re az Atlanti-óceántól a Kaukázusig érjen - mondta az [origo]-nak Balázs Péter egyetemi tanár, az Európai Unió volt biztosa. Ez azt jelentené, hogy 50 év múlva taggá válhat Törökország, valamint Ukrajna, Belorusz, Moldávia és a Nyugat-Balkán, továbbá Grúzia, Örményország és Azerbajdzsán. Az eddigi ötven év alatt az eredeti hat tagállamhoz 21 csatlakozott, Balázs Péter szerint tehát "van realitása" ennek. A volt EU-biztos úgy véli, Oroszországgal, a mediterrán térséggel, a Közel- és Közép-Kelettel, Közép-Ázsiával komolyabb partneri kapcsolatok épülhetnek majd ki. A Kaukázusig kibővített EU-ban teljes

szabadság, a Nyugat-Balkánon pedig rend lesz, akadálytalanul dolgozhat és költözhet mindenki ott és oda, ahol és ahová akar, a közösség pedig elég vonzerőt jelent majd ahhoz, hogy Svájc és Norvégia is belépjen - ez szerepel Balázs Péter "rószaszínű álmában".

Erre azonban csak akkor lehet számítani, ha az unió sikeresen száll szembe a várható kihívásokkal: egy új erőszakos - akár nukleáris - hatalom fenyegetésével, az egyelőre belső expanziót folytató Kína esetleges külső gazdasági terjeszkedésével, vagy éppen a klímaváltozással. Balázs Péter szerint a kihívásokkal csakis közösen tudnak szembeszállni a tagállamok, ehhez azonban hozzá kell majd igazítani a szervezetet is. A volt biztos szerint ugyanis még mindig az eredeti modell szerint működik az EU, de ami jó volt hat, elment tizenkét ország esetében, 27-nél már nem annyira jó.

"Ma még mindig, mindenki, mindenütt ott akar lenni", mindenbe beleszólni, ami miatt az egész egyre inkább egy látszatképviselő. A volt uniós biztos szerint szükség lesz a tagállamok valamiféle csoportosítására, amit szervezeten lesz célszerű megoldani, mielőtt maguktól alakulnak ki "kitaposott vad ösvények". Például a három legnagyobb már most is előszeretettel dönt a többiek feje fölött, így kialakult a kevés nagy és sok kicsi közötti szembenállás, de van ilyen észak és dél, régiék és újak vagy éppen tengerpartiak és szárazföldiek között. Balázs szerint ezt kellene tudatosan alakítani, amihez a különböző nemzetközi szervezeteknél már meg is vannak a megfelelő minták, amelyeket csak alkalmazni kell.

Döcögve haladás

Óvakodni kell az EU-pesszimizmustól, az EU ötven év múlva is meghatározó világgazdasági tényező lesz - mondta az [origo]-nak Csaba László közgazdász. A Közép-Európai Egyetem tanára szerint az unió erős marad, legalábbis semmi arra utaló jel nincsen, ami ennek ellentmondana. Az EU élen lesz a kutatásban, és ha a tagállamok akarják, katonailag és gazdaságilag is versenyképes marad. Nincsenek olyan jelek, amik alátámasztanak azt a félelmet, hogy elhúz mellettünk Kína vagy Észak-Afrika - vélte a szakember.

Csaba László szerint lehet beszélni a helyzetet az évforduló kapcsán jól jellemző "midlife crisis"-ről (középkorúakon előtörő életvezetési tanácsstalanság), de az EU soha nem arról volt híres, hogy minden simán ment volna. "Soha semmit nem ért el, amit kitűzött maga elé", de ennek ellenére - kis rálátással - "egy sikertörténet", minden gyengesége ellenére halad előre. Miközben például másfél éve leszavazták az EU-alkotmányt, 2-3 héten belül három, nemzetek közötti hatályú, mindenkit kötelező rendeletet fogadtak el - idézte fel a közgazdász a Die Welt egyik cikkét, amelyben egy brit politikus értetlenkedett ezen.

A sokat hangoztatott válság ellenére is zavartalanul folyik tovább

nemzetek fölötti döntéshozatal, szabályozzák a legkritikusabb ügyeket, az Európai Bíróság pedig hozza az ítéleteit. Erősödik a föderalizmus, egyre több dolog kerül a központi kormányzat hatáskörébe, de sok mindenben korlátozva marad, a szuverenitásukat megtartó tagállamok sok kérdésben továbbra is maguk dönthetnek majd.

"Nem kolhoz, hanem részvénytársaság" - jellemezte az EU várható jövőbeni működését a közgazdász, aki szerint, akárcsak a részvényesek esetében, közös az akarat, és mindenkinek be kell tartania a közösen kidolgozott és mindenki által elfogadott szabályokat. Csaba László "mérsékelt optimista", mint elmondta, a maga lassú módján, de halad előre a folyamat.

Honnan jött és mennyi idős?

Ötven éven belül nem fog jelentősen változni az Európai Unió összlakosságának száma a maihoz képest a demográfusok előrejelzései szerint. A most csatlakozott országokkal együtt az unió népessége jelenleg körülbelül 490 millió, a 2050-es években pedig ennél 15 millióval kevesebb, 475 millió fő várható. Vannak ennél jóval borúlátóbb előrejelzések is, de ilyen távon a számításokban +/- 25 millió fős a bizonytalanság - mondta az [origo]-nak Hablicsek László, a KSH Népelemsztudományi Kutató Intézetének igazgatóhelyettese. A szakember szerint a népesség összlétszámával ellentétben a népesség területi eloszlása, életkori és etnikai összetétele lényeges változásokon megy majd keresztül.

Az unió fejlettebb tagállamainak - a tizenötöknek - lakosság száma gyakorlatilag nem csökken, mert az alacsony gyerekszámot ellensúlyozza a bevándorlás - főként az EU-n kívülről. Az újonnan csatlakozott államoknál azonban komolyabb fogyásra lehet számítani: Magyarországon ezt 10 százalék körülire becsülik, de Csehország esetében 20 százalékos népességcsökkenésről beszélnek a kutatók - mondta Hablicsek.

Nem a létszám lesz azonban a fő probléma, hanem az elöregedés, ami egyenesen "vészes mértékűnek" nevezhető Hablicsek szerint. Jelenleg 22 százalékos a 60 éven felüliek aránya, ezt 35 százalék köré várják 2050-re. A 80 éven felüliek száma megháromszorozódik, az EU régebbi 15 tagállamában elérheti a népesség 11 százalékát. Ráadásul az öregedési folyamat olyan fázisban van, hogy egyre csökken az aktív, munkaképes korosztályok aránya a társadalmon belül. Csak Magyarországon 1,5 millióval csökken majd 2050-ig a 20-59 éves korúak száma. Igaz ugyan, hogy a rendszerváltás után közel pont másfél millió munkahely szűnt meg, ám a szakember szerint az egyensúly nem fog könnyen helyrebillenni, mivel a fiatalok közül a továbbtanulás miatt sokan kiesnek a munkaerőpiacról.

Ma Magyarországon egy 62 éves ember még 20 évre számíthat reálisan.

2021-re ez 65 plusz húsz év lesz, 2050-re pedig akár 68 évről is lehet beszélni, amikor a hátralévő évek száma éppen 20 év lesz - mondta Habcsek, aki szerint a régebbi, fejlettebb tagállamok esetében ennél 4-5 évvel magasabb adatokra számíthatunk. Ezek a számok azt mutatják, hogy elkerülhetetlen lesz a nyugdíjkorhatár emelése vagy egy olyan differenciált nyugdíjrendszer kialakítása, amelyben lényegesen több nyugdíjhoz jut az, aki tovább dolgozik.

Az elöregedés mellett a másik fő kérdés a népesség majdani etnikai összetétele. Ez részben a bevándorlás miatt változik, részben a bevándorolt népesség eltérő magatartásából fakad (fiatalok, lényegesen nagyobb gyermekszámúak). A kérdésben óvatosak a demográfusok Habcsek László szerint, de mint mondta, látott olyan előrejelzéseket, amelyek például a muszlim népesség létszámának megduplázódására számítanak az EU-ban. Magyarországon a roma résznépesség mutat hasonló tendenciát: a csökkenő össznépelességen belül a jelenlegi körülbelül 600 ezres létszám egymillió is lehet 2050-re - mondta az [origo]-nak.

Ballai Vince

[origo]

A cikket az alábbi címen találja az [origo]-ban:

<http://origo.hu/nagyvilag/2007032350evmulva.html>